

Depiction of Health

2016; 7(3): 54-60

<http://dohweb.tbzmed.ac.ir>

Quran Literacy Barriers and Factors Affecting Students

Mahmoud Faizi¹, Mohammad Bagher Raofy²

Article Info:

Article History:

Received: 2016/04/18

Accepted: 2016/06/23

Published: 2016/12/20

Keywords:

Quran Literacy

Students

Factors Affecting

Abstract

Background and Objectives: Holy Quran is the greatest gift of God to mankind and is the most precious legacy of Prophet.

So, in order to govern a society guided by Quran and the teachings of Quran by life style based on it, it is necessary that academic community pays attention to Quran education on their pattern.

Aims: The aim of this study was to evaluate Quran literacy of the academic community. This study is intended to provide information to the student community planning principles for designing and implementing Quran based activities.

Material and Methods: This study was a descriptive survey. A researcher-made questionnaire with content validation was used to collect data. The population consisted of 840 students of Tabriz University of Medical Sciences. Descriptive statistics by SPSS 11 software was used for data analysis.

Results: Analysis of the findings indicated that 37.2% of the participants were male and 62.8% were females. Thirty percent were non-native students and 69.6% of them were natives. More than 80% of the participants had Quran literacy. The results showed no significant relationship between academic major ($p>0.04$), gender ($p>0.07$) and familiarity with Quran and being native or non-native ($p>0.079$). Individuals who had Tajvid voice and tone literacy with 35.5%, common meanings and interpretations with 23.1%, translation with 12.9%, sound and tone with 13.4% and Tajvid with 1.5%, respectively. Determinants affecting on Quran literacy includes father's job, school education, high interest in Quran education and family members' familiarity with Quran. The most frequent obstacle include: educational priorities, lack of time, apathy and no interest in Quran.

Conclusion: Since Quran is for everyone and Quran activities are distributed among different academic majors, no significant relationship was found between gender ($p>0.07$), academic major ($p>0.04$) and being native or non-native ($p>0.079$). As a result, paying attention to Quran verses requires specific planning and different educational methods can be applied such as voice, tone, interpretation. Furthermore, using teachers and experts provide better conditions to accomplish it.

Implication for health policy / research and medical education: Helping promote Quran literacy of medical universities' students in order to introduce further reference to the Islamic lifestyle, through, programming in accordance with scientific and cultural needs and characteristics of the students.

Citation: Faizi M, Raofy M. Quran Literacy Barriers and Factors Affecting Students. Depiction of Health 2016; 7(3): 54-60.

1. Cultural Excellence Management, Tabriz University of Medical Sciences, Tabriz, Iran (**Email:** Mahmood_feizi@yahoo.com)
2. Office of Counseling and Mental Health of Students in Tabriz University of Medical Sciences, Tabriz, Iran

© 2016 The Author(s). This work as an open access article is distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0>). Non-commercial uses of the work is permitted, as long as the original authors and source are properly cited.

بررسی موانع و عوامل مؤثر بر سواد قرآنی دانشجویان

محمود فیضی^{۱*}، محمد باقر رئوفی^۲

چکیده

زمینه: قرآن بزرگترین هدیه الهی به انسان‌ها می‌باشد. لذا به منظور استفاده از آموزه‌های قرآنی ضروری است جامعه دانشگاهی از سواد قرآنی لازم برخوردار باشد. هدف این پژوهش بررسی سواد قرآنی جامعه دانشگاهی و طراحی و اجرای فعالیت‌های مناسب قرآنی است.

روش کار: پژوهش به روش پیمایش توصیفی انجام و با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته با اعتباریابی محتوایی (۸۰٪) برای گردآوری داده استفاده گردید. جامعه آماری ۸۴۰ نفر از دانشجویان بودند و برای تحلیل داده‌ها از نرم افزار SPSS11 استفاده شد.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد ۳۷.۲٪ درصد دانشجویان مذکر و ۶۲.۸٪ درصد مؤنث بوده و ۳۰٪ بومی و ۶۹.۶٪ غیربومی بودند. بیش از ۸۰ درصد دانشجویان سواد قرآنی داشته و تحلیل آماری نتایج، ارتباط معنی داری بین رشته تحصیلی، جنسیت، بومی و غیربومی بودن و آشنایی با قرآن، نشان نداد. دانشجویان به ترتیب دارای سواد روان خوانی با ۳۵.۵٪ و مفاهیم و تفسیر قرآن ۲۳.۱٪ و ترجمه ۱۲.۹٪، و همچنین صوت و لحن ۱۳.۴٪ و تجوید ۵.۱٪ بودند و عوامل مؤثر بر سواد قرآنی دانشجویان تحصیلات پدر، تحصیل در مدرسه، میزان علاقمندی زیاد به آموزش قرآن و آشنایی اعضای خانواده با آن و مهم‌ترین موانع نیز به ترتیب: اولویت تحصیلی، وقت کم، عدم احساس نیاز و بی‌علاقگی به قرآن می‌باشد.

نتیجه‌گیری: با توجه به این‌که قرآن برای همه افراد جامعه می‌باشد، لذا فعالیت‌های قرآنی در بین رشته‌های مختلف توزیع شده و رابطه معنی داری بین جنسیت (p>07)، رشته تحصیلی (p>94) و بومی یا غیربومی بودن (p>79) وجود ندارد. لذا توجه به آیات قرآنی نیازمند طراحی برنامه خاصی است و می‌توان با استعانت از شیوه‌های مختلف آموزشی مانند: صوت، لحن، تفسیر و نیز استفاده از کارشناسان و اساتید شرایط لازم را برای تحقق این امر فراهم نمود.

کلیدواژه‌ها: سواد قرآنی، دانشجویان، موانع، عوامل مؤثر

فیضی م، رئوفی م.ب. بررسی موانع و عوامل مؤثر بر سواد قرآنی دانشجویان. تصویر سلامت ۱۳۹۵؛ ۷(۳): ۶۰-۵۴

۱. مدیریت تعالی فرهنگی دانشگاه علوم پزشکی تبریز، تبریز، ایران (Email: Mahmood_feizi@yahoo.com)

۲. اداره مشاوره و سلامت روان دانشجویی دانشگاه علوم پزشکی تبریز، تبریز، ایران

نویسنده (نویسندگان). این اثر به عنوان یک مقاله دسترسی آزاد تحت مجوز Creative Commons Attribution License توسط تصویر سلامت منتشر گردیده است. استفاده‌های غیرتجاری از این اثر به شرط ارجاع صحیح به اثر اصلی مجاز است.

مقدمه

قرآن کریم بزرگ‌ترین هدیه الهی برای انسان‌ها و گرانبهارترین میراث پیامبر اعظم برای مسلمانان است (۱). امت اسلامی آن‌گونه که شایسته است، برای استفاده از این میراث عظیم و سرشار از معرفت، همت لازم را به‌کار نگرفته و جامعه اسلامی به دلیل فاصله گرفتن از واقعیت قرآن و علوم اهل بیت، متحمل خسارت‌های جبران‌ناپذیری شده است.

اما به رغم دوری مسلمین از حقیقت قرآن و غریب بودن این گوهر آسمانی و عطیه رحمانی، پرداختن به ظاهر آن در میان مسلمین گهگاه از رواج و رونق خوبی برخوردار بوده است. برای مقابله با افکار انحرافی مخالفان قرآن و روشنگری و بر ملا کردن توطئه‌های فرهنگی آنان، آشنائی با قرآن و شناخت آن از اهمیت بالائی برخوردار است. حاکم کردن فرهنگ قرآن کریم و هدایت جامعه بر اساس اعتقادات و ارزش‌های دینی، کار چندان آسانی نیست؛ مگر اینکه دانش آموخته‌گان جامعه، اطلاعات قرآنی خوبی داشته باشند. این نکته‌ای است که اغلب مورد غفلت قرار می‌گیرد (۲).

به موازات سعی در فهم قرآن و عمل به رهنمودهای آن، هرگز دشمنان و مخالفان قرآن را نباید از نظر دور داشت. تمسک به قرآن و حاکمیت بخشیدن به این کتاب آسمانی جز با شناخت آن امکان‌پذیر نیست. همان‌طور که اگر حق را بشناسیم باطل را نیز خواهیم شناخت و شناخت باطل نیز ما را کمک می‌کند تا حق را بشناسیم. در مقام عمل نیز حاکمیت بخشیدن به قرآن در جامعه بدون شناخت مخالفان و افکار انحرافی آنان و مقابله با توطئه‌ها و شگردهای شیطانی آن‌ها در تضعیف عقاید دینی مردم ممکن نیست. زدودن افکار انحرافی و شبهات ملحدان از افکار مردم، به خصوص جوانانی که از نظر علوم و معارف دینی از بنیه علمی کافی برخوردار نیستند، از کارهای زیربنایی گسترش فرهنگ و معارف قرآنی است و بدون آن نمی‌توان انتظار نتیجه مطلوب داشت (۳).

نهادهای فرهنگی جامعه وظیفه دارند قرآن کریم را که تجلی‌گاه خداوند و یگانه وسیله ارتباط میان بندگان و آفریدگار جهان است، به میان جوانان بیاورند و آنان را با کتاب خدا آشنا، و اندیشه و عمل آنان را با قرآن هماهنگ کنند و بدین وسیله، قرآن را از انزوا و مهجوریت خارج سازند تا فرستاده خدا در روز قیامت، لب به گلایه نگشاید: «و قال الرسول یا ربّ انّ قومی اتخذوا هذا القرآن مهجوراً»؛ (فرقان، ۳۰) و رسول خدا گفت: پروردگارا! با اینکه هشدار دادم و فرمودی اگر می‌خواهید سربلند و عزیز باشید، به قرآن عمل کنید، قوم من دوری از قرآن را پیشه خود ساختند.

امام خمینی با تأکید بر اهمیت قرآن در مسأله انسان‌سازی، حضور این کتاب آسمانی را در تمامی شئون زندگی چنین می‌شمارد: «اگر قرآن نبود، باب معرفه الله بسته بود الی الابد.

قرآن کتاب انسان‌سازی است. هرچه در راه خدا بدهیم و هرچه در راه قرآن بدهیم، فخر ماست، افتخار ماست، راه حق است. قرآن کریم پناه همه ماست. قرآن کتاب انسان‌سازی است، کتاب انسان متحرک است، کتاب آدم و کنایی است که آدمی را از این‌جا تا آخر دنیا و تا آخر مراتب حرکت بکند، راه می‌برد. قرآن باید در تمامی شئون زندگی ما حاضر باشد (۳).

با توجه به این رهنمود گهربار امام خمینی (ره)، بدیهی است که حضور قرآن کریم در تمام شئون زندگی را می‌توان مترادف با اهمیت گسترش سبک زندگی قرآنی در سطح جامعه دانست که علاوه بر متأثر کردن ابعاد مختلف زندگی مسلمانان، راه را برای ایجاد تمدن بزرگ اسلامی که همواره مورد تأکید مقام معظم رهبری است، هموار نمود.

مواد و روش‌ها

هدف این پژوهش بررسی سواد قرآنی جامعه دانشجویان است. این پژوهش درصدد است که اطلاعاتی از جامعه دانشجویی فراهم آورد تا برنامه ریزی علمی و اصولی را برای ارتقای سواد قرآنی و نیز فعالیت‌های مناسب با جامعه دانشجویان، طراحی و اجرا نماید.

این پژوهش به روش پیمایش توصیفی انجام شد. از پرسشنامه محقق ساخته که روایی و پایایی آن به روش اعتباریابی محتوایی انجام شد. برای گردآوری داده استفاده گردید. از بین ۱۵ داور، ۱۳ مورد توافق و تنها سه مورد عدم توافق داشتند و ضریب توافق یا $CVI = 12:15 \times 100$ برابر با 80% برآورد گردید. جامعه آماری مورد مطالعه ۸۴۰ نفر، شامل همه دانشجویان جدیدالورود دانشگاه علوم پزشکی تبریز بود و داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی و از طریق نرم افزار SPSS11 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

با عنایت به مطالب مطروحه و ضرورت‌های ذکر شده در مقدمه، این پژوهش بر روی دانشجویان ورودی جدید دانشگاه انجام گردید تا ضمن حصول اطلاعاتی از وضعیت سواد قرآنی دانشجویان، موانع و عوامل مؤثر بر آن نیز شناسایی شود، تا بتوان برای فعالیت‌های آینده بر اساس نیازهای دوران دانشجویی برنامه ریزی لازم توسط کارشناسان فرهنگی دانشگاه صورت گیرد. در این پژوهش برای بررسی اطلاعات اخذ شده از پرسشنامه طراحی شده، اطلاعات به‌صورت توصیفی و تحلیلی مورد آنالیز آماری قرار گرفت (۴). به همین دلیل اطلاعات به‌دست آمده از پایه آماری محکمی برخوردار است. روایی ابزار اندازه با استفاده از نظر داوران به‌دست آمد، به‌طوری‌که روایی پرسشنامه به صورت محتوایی صورتی تعیین شد. (80%) پایایی سؤالات پرسشنامه از طریق آزمون مجدد بر روی ۳۰ نفر از دانشجویان محاسبه شد که همبستگی دو مرحله پاسخگویی به

به طوری که یافته ها نشان می دهد، ۸۰ درصد دانشجویان دارای سواد قرآنی بوده و ۲۰ درصد آن ها بهره ای از سواد قرآنی ندارند. **توزیع فراوانی توانمندی دانشجویان نسبت به فراگیری علوم قرآنی** براساس اطلاعات جدول شماره (۱) ملاحظه می شود که میزان توانمندی افراد نسبت به فراگیری علوم قرآنی عبارت است از: ۳۵.۵٪ «روخوانی و روان خوانی قرآن»، ۵.۱٪ «تجوید»، ۱۳.۴٪ «صوت و لحن»، ۱۲.۹٪ «ترجمه» و ۳۳.۱٪ «مفاهیم و تفسیر قرآن»؛ که بیشترین فراوانی توانمندی افراد به قرآن مربوط به «روخوانی و روان خوانی قرآن» می باشد.

سئوالات توسط پاسخگویان، برابر $I=9$ به دست آمد؛ که نشان می دهد ابزار اندازه گیری از پایایی و اعتبار بالایی برخوردار است (۵).

یافته ها

توزیع فراوانی سواد قرآنی دانشجویان

سواد قرآنی دانشجویان از طریق سنجش میزان آشنایی آنان با «روخوانی و روان خوانی قرآن»، «تجوید»، «صوت و لحن»، «ترجمه» و «مفاهیم و تفسیر قرآن»، که مجموع آن ها می تواند سواد قرآنی دانشجویان دانشگاه را تخمین بزند، به دست آمد،

جدول ۱. توزیع فراوانی افرادی که توانمند در علوم قرآنی هستند

رشته آموزشی	فراوانی (%)
روخوانی و روانخوانی	۲۸۳ (۳۵.۵٪)
تجوید	۴۱ (۵.۱٪)
صوت و لحن	۱۰۷ (۱۳.۴٪)
ترجمه	۱۰۳ (۱۲.۹٪)
مفاهیم و تفسیر	۳۰۶ (۳۳.۱٪)
کل	۸۴۰ (۱۰۰)

نیاز، ۳.۳٪ «عدم تشویق خانواده» می باشد؛ که بیشترین فراوانی مانع بر سر آموزش قرآن به ترتیب مربوط به: «اولویت تحصیلی»، «وقت کم»، «عدم احساس نیاز» و «بی علاقه‌گی» می باشد.

توزیع فراوانی «مهمترین موانع بر سر راه آموزش قرآن» براساس اطلاعات جدول شماره (۲) ملاحظه می شود که مهمترین مانع بر سر راه آموزش قرآن: ۳۵.۷٪ «اولویت تحصیلی»، ۳۱.۹٪ «وقت کم»، ۱۱.۴٪ «بی علاقه‌گی»، ۱۷.۶٪ «عدم احساس

جدول ۲. توزیع فراوانی «مهمترین مانع بر سر راه آموزش قرآن»

رشته آموزشی	فراوانی (%)
اولویت تحصیلی	۲۹۲ (۳۵.۷٪)
وقت کم	۲۶۱ (۳۱.۹٪)
بی علاقه‌گی	۹۳ (۱۱.۴٪)
عدم احساس ضرورت	۱۴۴ (۱۷.۶٪)
عدم تشویق خانواده	۲۷ (۳.۳٪)
بدون پاسخ	۲۳ (۰.۲٪)
کل	۸۴۰ (۱۰۰)

دانشگاه، آموزش های لازم را در خصوص آشنایی با قرآن کریم در مدارس مختلف آموزش و پرورش دریافت می کنند، متأسفانه این آموزش ها از اثربخشی کافی برخوردار نبوده و تعدادی از دانشجویان علی‌رغم آموزش های ارائه شده، از سواد قرآنی لازم بی بهره‌اند.

شاید اگر بتوان در پژوهش های بعدی آن را با متغیرهای دیگری نظیر سلامت روانی (۶) و ارتباط آن با آشنایی با قرآن یا ارتباط موفقیت تحصیلی و آشنایی با قرآن را دخالت دهیم، آثار آن مشخص شده و ارتباط بین آن ها معنی دار گردد. نظیر آنچه در پژوهش رابطه نگرش مذهبی با رضایت زندگی (۷)، بررسی تقید به نماز و سطح اضطراب، آموزه های روانشناختی در قرآن و

بحث

در این پژوهش ۸۴۰ نفر از دانشجویان دختر و پسر ورودی جدید دانشگاه علوم پزشکی تبریز به روش مطالعه پیمایش توصیفی به منظور تعیین میزان آشنایی و توانمندی سواد قرآنی آن ها در محور های «روخوانی و روان خوانی قرآن»، «تجوید»، «صوت و لحن»، «ترجمه» و «مفاهیم و تفسیر قرآن» مورد مطالعه قرار گرفت. همچنین عوامل و یا موانع مؤثر در توانمندی سواد قرآنی دانشجویان مورد بررسی قرار گرفت. یافته های مطالعه حاضر نشان داد که اکثریت دانشجویان از سواد روخوانی قرآنی برخوردارند. گرچه عده ای از دانشجویان سواد قرآنی لازم را ندارند. با توجه به این که تمامی دانشجویان قبل از ورود به

می توانستیم مقایسه نموده و برآورد خوبی بین دانشگاه تبریز با دیگر دانشگاه‌ها به دست آوریم؛ ولی به علت عدم دسترسی بودن اطلاعات لازم میسر نشد.

از نظر آسیب شناسی روش های ترویج فرهنگ قرآنی، شاید بتوان گفت در عصر حاضر طرح و ارائه مفاهیم و حقایق ناب قرآنی به صورتی جذاب و زنده باید مورد اهتمام جدی قرار گیرد؛ مفاهیمی که پرده از مظاهر زندگی روزمره انسان برداشته و وی را در بیدار ساختن ندای درونی و گرایش فطری خویش یاری رساند؛ باشد که بتوان از این رهگذر، به هدف اصیل قرآنی یعنی سعادت و هدایت نهایی دست یافت (۱۳).

همچنین از عوامل مؤثر بر سواد قرآنی دانشجویان می توان از: تحصیلات پدر، تحصیل در مدرسه، میزان علاقمندی زیاد به آموزش قرآن، آشنایی اعضای خانواده با قرآن و کاربرد قرآن در بهبود زندگی افراد را نام برد.

همچنین با توجه به ملاحظات نظر دانشجویان در پاسخ به سؤالات پرسشنامه، مشخص گردید که ۲۹ نفر (۳/۳۴) در امور قرآن تحقیق و پژوهش داشته و ۳۴ نفر (۴٪) نیز فعالیت های هنری در مورد قرآن انجام داده اند. با عنایت به این که ۷ درصد دانشجویان با مفاهیم و تفسیر قرآن در حد عالی آشنایی داشته و ۱۲/۴ درصد گزینه خوب را انتخاب کرده اند. یعنی نزدیک به ۲۵ درصد یا یک چهارم دانشجویان آشنایی خیلی نزدیکی با قرآن دارند. لذا در تفسیر می توان گفت برای این افراد می توان کلاس هایی در سطح عالی برگزار نمود. لذا به نظر می رسد یکی از فعالیت های اساسی مراکز فرهنگی در رابطه با قرآن در برنامه ریزی های آینده، برگزاری جلسات و کارگاه های آموزشی در قالب آشنایی دانشجویان با مفاهیم و تفسیر قرآن در حد عالی و جذاب می باشد. همچنان که در نتایج ملاحظه گردید، بیشترین عامل مؤثر در سواد قرآن دانشجویان تحصیلات پدر، مدرسه، میزان علاقمندی زیاد به آموزش قرآن، آشنایی اعضای خانواده با قرآن و کاربرد قرآن در بهبود زندگی افراد می باشد. لذا به نظر می رسد دانشگاه برای ارتقای سطح سواد قرآنی دانشجویان می تواند نقش مؤثرتری را در ساعات فرهنگی برای دانشجویان جدیدالورود ایفا نماید. چرا که هم از نظر موقعیت و هم از نظر وجود امکانات تخصصی و وجود نهادهای فرهنگی مختلف در دانشگاه بیشترین توجیه منطقی و عقلی را داراست و با عنایت به این که ۹۵ درصد دانشجویان علاقمند به آموزش علوم قرآنی هستند، می تواند یکی از نکات مثبت و در خور توجه برای فعالیت بیشتر دانشگاه در این مورد باشد. در این راستا، سایر یافته ها نشان داد که از جمله موانع سوادآموزی قرآنی دانشجویان می توان به اولویت تحصیلی، نبود وقت و زمان کافی و بی علافگی و عدم احساس نیاز اشاره نمود که می توان با شیوه های مختلف احساس نیاز دانشجویان را نسبت به افزایش سواد قرآنی برانگیخت و برای رفع موانع دیگر از جمله «عدم وقت کافی»، زمان فرهنگی دانشگاه را که برای اوقات فرهنگی

حدیث (رشد، نگرش و هیجان) (۸) و میزان تقید به آموزه های اسلام و سطح اضطراب (۹) و بررسی رابطه نگرش دینی و سلامت عمومی دانشجویان دوره کارشناسی و دوره دکتری دانشگاه علوم پزشکی تبریز (۱۰) نشان داده شده است. در مطالعه حاضر بین میزان ارتباط بومی بودن و جنسیت و رشته تحصیلی و آشنایی با مفاهیم و تفسیر قرآن هیچ گونه ارتباط معنی داری وجود نداشت و این فرضیه در سطح H_1 رد می شود و در H_0 قبول می شود (۱۱) و معنی آن این است که بین رشته تحصیلی یا جنسیت و بومی بودن و آشنایی آنان با قرآن و تفسیر آن ارتباط معنی داری وجود ندارد و همه افرادی که با قرآن آشنایی دارند با السویه بوده و بر روی مفاهیم و تفاسیر آن غور و تفحص نمی کنند و نیاز است که در جلسات قرآنی برگزار شده توسط مراکز فرهنگی دانشگاه، به این امر اهتمام جدی نموده و ضمن جذاب نمودن کلاس های تفاسیر و استفاده از اساتید مجرب، بتوان این را مورد مذاقه بیشتری قرار داد.

در این رابطه، پژوهشی در دانشگاه گلستان در رابطه با تأثیر آشنایی با قرآن و خود تنظیمی دانشجویان (در فرایند یادگیری، آموزش و موفقیت در زندگی) معنی دار بود (۱۲). جستجوی ما برای رابطه بین سواد قرآنی و سایر متغیرهای مطالعه نشان داد که قبلاً در این زمینه مطالعه ای انجام نشده است که این نشان می دهد مطالعه حاضر نو آورانه است. اما مطالعات دیگری وجود داشت که جنبه های گرایش دینی با متغیرهای مشابه مطالعه شده بود. به عنوان مثال در مطالعه رابطه نگرش دینی و سلامت عمومی دانشجویان دوره کارشناسی و دوره دکتری دانشگاه علوم پزشکی تبریز در سال ۱۳۹۲ رابطه معناداری گزارش شده است ($p < 01$) (۶). همچنین خدایاری فرد و همکارانش رابطه معناداری بین میزان نگرش پایبندی مذهبی با رضایت از زندگی زناشویی را یافتند (۷). بین تقید به نماز و سطح اضطراب، آموزه های روانشناختی در قرآن و حدیث (رشد، نگرش و هیجان) و میزان تقید به آموزه های اسلام و سطح اضطراب و نگرش دینی و سلامت عمومی دانشجویان نیز رابطه معنی داری گزارش شده است (۱۰-۸).

بر اساس یافته های دیگر، توزیع فراوانی تعداد حضور در مسابقات قرآنی نشان می دهد که تنها ۱۲ درصد دانشجویان شرکت کننده در مطالعه، در مسابقات حضور داشته و نزدیک به ۸۸ درصد فاقد هرگونه حضور بوده اند. در این رابطه مراکز فرهنگی دانشگاه خصوصاً مدیریت عالی فرهنگی، می توانند با طراحی برنامه های جامعی در ارتباط با حضور دانشجویان در مسابقات قرآنی، ضمن شرکت آنان در مسابقه، تمهیداتی را نیز جهت برگزاری کارگاه های آشنایی دانشجویان با تفاسیر و مفاهیم قرآنی انجام دهند.

همچنین ۴۰ درصد افراد یک بار در مسابقات حضور داشته و ۲۰ درصد دو بار و ۲۱ درصد سه بار شرکت نموده اند. اگر ما تعداد دانشجویان شرکت کننده سایر دانشگاه ها را هم داشتیم

دستورات قرآنی را در پی خواهد داشت. اما لازم است در این خصوص آموزش‌های لازم، با لحاظ سطح سواد و نیز علاقمندی مخاطبان تنظیم و ارائه گردد. همچنین جهت ترویج هر چه بیشتر فرهنگ قرآنی در بین دانشگاهیان، انجام فعالیت‌های زیر پیشنهاد می‌گردد:

- تهیه کتابهایی با مضامین و مفاهیم جذاب و شیرین.
- برگزاری کارگاه‌های تخصصی در سطوح مختلف توسط اساتید توانمند و با تجربه.
- تبیین کاربرد آیات قرآن در رابطه با رشته تحصیلی دانشجویان.
- استفاده از ساعات فرهنگی دانشگاه برای ارائه آموزش‌های قرآنی لازم برای دانشجویان.
- ایجاد ظرفیت‌های پژوهشی در حوزه مفاهیم قرآنی مرتبط با متون درسی دانشجویان.
- ایجاد واحد درسی برای دانشجویان به منظور درک بیشتر مفاهیم قرآنی مرتبط با فعالیت علمی و آموزشی رشته تحصیلی خود.
- تقویت و تجهیز مراکز قرآنی موجود در دانشگاه جهت خدمات دهی هر چه بیشتر به دانشجویان دانشگاه.
- برگزاری مسابقات کتابخوانی و جشنواره‌های مختلف قرآنی به منظور ایجاد انگیزه لازم جهت آموزش‌های اختیاری و اثر بخش در رابطه مفاهیم کاربردی قرآن کریم.

پیشنهادهای پژوهشی:

۱. رابطه سلامت روانی دانشجو و ارتباط آن با آشنایی با قرآن
۲. ارتباط موفقیت تحصیلی دانشجو و آشنایی با قرآن
۳. بررسی ارتباط بین سواد قرآنی با خود تنظیمی دانشجویان

تضاد منافع

بدینوسیله نویسندگان اعلام می‌کنند این اثر حاصل پژوهش مصوب معاونت تحقیقاتی و فنی آوری دانشگاه علوم پزشکی تبریز به شماره ۵/۴/۸۶۷۰ تاریخ ۹۰/۱۱/۰۳ می‌باشد.

تقدیر و تشکر

بدینوسیله بر خود لازم می‌دانیم از تمام دانشجویان شرکت کننده در طرح و همکاران دانشگاهی که زمینه اجرای این تحقیق را فراهم ساختند تشکر و قدردانی نمائیم.

دانشجویان در نظر گرفته شده برجسته تر نمود. همچنین برای فاکتور اولی «اولویت تحصیل دانشجویان»، می‌توان کاربرد آیات قرآن را در رابطه با رشته تحصیلی دانشجویان، روشن و تبیین نمود که همین فعالیت‌ها احساس نیاز جدید و شدیدی را در رابطه با آموختن قرآن در افراد ایجاد خواهد کرد. از آن‌جا که براساس یافته‌های دیگر بیش از ۹۹ درصد دانشجویان مورد مطالعه، آشنایی با قرآن و اصول و مفاهیم آن را در زندگی ضروری می‌دانند، این امر می‌تواند به‌عنوان یک اصل در آموزش‌های قرآنی مورد توجه قرار گیرد. همچنین برای دانشجویانی که گزینه «عدم وجود علاقه» را انتخاب کرده‌اند، می‌توان از تکنیک‌های روان‌شناختی استفاده نموده و افزایش انگیزه آنان را رقم زد. (۱۴) در همین رابطه، آزادی، می‌نویسد: «قرائت قرآن مقدمه تدبیر در آن است. براساس آیات قرآن و روایات اسلامی مسلمان باید قرآن را صحیح و زیبا تلاوت کند. خداوند حتی برای قرائت قرآن هم پاداش قرار داده است. اما با تمام تلاش‌ها و برنامه‌هایی که طی سال‌های پس از انقلاب برای گسترش سواد قرآنی انجام شده است، گاه مشاهده می‌شود که حتی جوان‌های تحصیل کرده و باسواد و نخبه‌ها قادر به قرائت صحیح و زیبایی قرآن نیستند. این در حالی است که آن‌ها دانش‌آموزانی بوده‌اند که ۱۲ سال را در نظام آموزش و پرورش تحصیل کرده‌اند. اما در این سال‌های به نسبت طولانی نظام آموزش و پرورش و البته در کنار آن خانواده‌ها و رسانه‌ها نتوانسته‌اند آنان را مسلط به قرائت قرآن پرورش دهند» (۱۵).

نتیجه گیری

علی‌رغم وجود زمینه‌های مناسب رشد و گسترش فعالیت‌ها توسط کانون‌ها و مراکز فرهنگی و قرآنی، لازم است ضمن توجه کافی به بحث فرهنگ‌سازی قرآنی، از ظرفیت‌های موجود در مراکز فرهنگی دانشگاه استفاده شده و به منظور برنامه‌ریزی‌های لازم در این رابطه براساس نتایج تحقیق حاضر، اقدامات لازم صورت گیرد.

روش اول در ترویج فرهنگ قرآنی، روخوانی، روان‌خوانی و تجوید می‌باشد که پیامد مثبت آن ارتباط مستقیم به آیات و در نهایت انس با کلام وحی است. اما آسیب و آفت این روش، زمانی است که در اثر توجه به ظواهر آیات و تلاش صرف بر ادای صحیح کلمات، از توجه و تدبیر در آیات قرآنی، غفلت صورت گیرد.

روش مهم‌تر در ترویج قرآن، بیان تفسیر و مفاهیم قرآنی است که زدودن ابهام و کشف معنای باطنی، باعث عمل کردن به

References

1. Lakany m. Familiarity with holy quran:sahib khabar.aban 1395 www.saheibkhabar.ir
2. yazdy mt. Quran in the light of nahjolbalaghe (Tehran) imam Khomeini: Educational and Research institute. 1376
3. Khomeini R, Maxims of imam Khomeini : The institute for compilation and publication of imam Khomeini's work .1378. Iran
4. Delavar A, Handbook in research and evaluation .Arasbaran publisher page 115-117: 1380 Tehran .IRAN
5. Delavar A, Handbook in research and evaluation .Arasbaran publisher page 118-135: 1380 Tehran .IRAN
6. Gaur E , Raofy M. Examine the relationship between religious attitudes and public health graduate students and Ph.D. Research project No 2908/04/05 . 1392/02/08. Vice chancellor for research and Technological: Tabriz university of Medical sciences. Student office of guidance consultation.
7. Khodayaryfard M, Shahaby R, Akbari S. Examine the relationship between religious commitment and attitude of marital satisfaction marital students: Journal of family research. The summer 1386 3(10): 610-620
8. Dehgani M .Psychological teachings of the Quran and the Hadith (Growth, Motivation ,Emotion):Thesis 458.Imam Khomeini Educational and Research Institute. Dept of Psychology 1382
9. Panahi A, Investigate the relationship between adherence to prayers in gum city, The Anxiety level in grade students age level 16. Thesis, 1381-82.
10. Gaur E ., Examine the relationship between religious attitudes and public health graduate students and Ph.D. Research project No 2908/04/05 . 1392/02/08. Vice chancellor for research and Technological : Tabriz university of Medical sciences. Student office of guidance consultation
11. Alan S. Bellack, Michel Hersen .Research methods in clinical psychology, Pergamon Press, 1984 - Psychology - 417 pages
12. Norozy o ,The relationship between Quran literacy and self-regulation. Mashhad university of medical sciences.2012 . Available from: <http://congress.mums.ac.ir//erepository/archive/105/papers/60506>
13. Parcham A ,Drop zombies and pathology Methods of promoting Quran culture and Education university of the Holy Quran. Code 1007 <http://www.ihaa.ir/vdcj.yevfuqeyasfzu.html>
14. Bakhshipour A, Techniques to increase motivation in students: Instruction booklet, Tarh o nagsh publisher Tehran university 1384
15. Azady F,The necessity and importance of contemplation in Holy Qouran. Science foundation and Islamic studies Tehran Iran 1390. Available from: <http://www.Tadabor.org/default.aspx?>